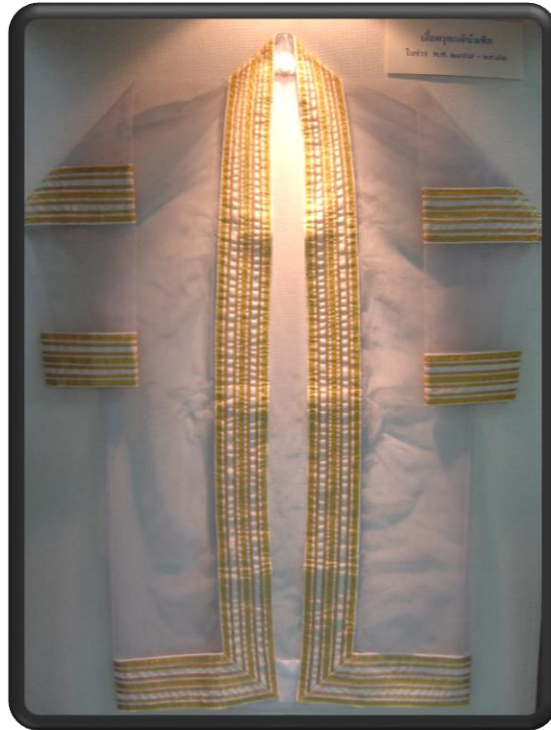

เสื้อครูย

เสื้อครูยนักกฎหมาย เป็นเสื้อครูยแสดงวิทยฐานะของผู้สวมใส่ เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) ในสมัยที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ได้ทรงเป็นผู้สอนวิชากฎหมายและจัดให้มีการสอบไล่วิชากฎหมายขึ้นเป็นครั้งแรกในโรงเรียนกฎหมายของ กระทรวงยุติธรรม เมื่อมีผู้สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตจะมีสิทธิสวมเสื้อครูยที่ทำด้วยผ้าหรือเสิร์จสีด้า โรงเรียนกฎหมายได้มีการพัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ

ต่อมาในปี ๒๔๕๗ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ เจ้าพระยาอภัยราชาฯ ซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมขณะนั้น ปรีक्षाกับสมเด็จพระ สวัสดิวัตน์วิศิษฐ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาขณะนั้น เลือกตั้งกรรมการขึ้น ๗ คน และให้ กรรมการทั้ง ๗ คน นั้นเลือกกรรมการสมทบเพิ่มได้อีก ๘ คน รวมเป็น ๑๕ คน ให้กรรมการทั้ง ๑๕ คน ปรีक्षाหรือจัดตั้งข้อบังคับของสภานี้ขึ้น และได้พระราชทานนามสภานี้ว่า “เนติบัณฑิตยสภา” และยังได้ พระราชทานร่างข้อบังคับของเนติบัณฑิตยสภาให้เป็นแนวทางแก่กรรมการคณะนี้ด้วย คณะกรรมการได้ ยึดหลักการสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้ ดังนั้น เนติบัณฑิตยสภาจึง จัดตั้งขึ้นโดยพระบรมราชโองการและอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์มาจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมการศึกษานิติศาสตร์และการว่าความ ควบคุมความประพฤติของทนายความ ต่อมาโรงเรียนกฎหมาย จึงได้โอนไปรวมกับแผนกรัฐศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ เรียกว่า **แผนกนิติศาสตร์ และรัฐศาสตร์** ในปี ๒๔๗๗ ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองขึ้น ได้โอนแผนก นิติศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปทำการสอนในมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ในปี ๒๔๙๑ เนติบัณฑิตยสภาได้จัดตั้งสำนักศึกษาอบรมขึ้นเรียกว่า “**สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา**” เพื่อส่งเสริมความรู้วิชากฎหมาย และฝึกให้มีความชำนาญในการว่าความแก่ผู้ที่จะไปประกอบวิชาชีพในทาง กฎหมายโดยเฉพาะ เนติบัณฑิตยสภาจึงได้ตราข้อบังคับว่าด้วยแผนกศึกษากฎหมายขึ้น กำหนดให้สำนัก อบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา รับนักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบตามข้อบังคับ ที่ได้กำหนดไว้เข้ารับ การศึกษา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชโองการฯ ให้ประกาศใช้พระราชกำหนด เสื้อครูยเนติบัณฑิต พุทธศักราช ๒๔๕๗ เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินเหยียบศาลยุติธรรมและได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเสื้อครูยเนติบัณฑิตอย่างแบบไทยให้แก่เนติบัณฑิต เพื่อเป็นเกียรติยศแก่ ผู้ที่สอบไล่ได้วิชากฎหมายชั้นเนติบัณฑิต เป็นเสื้อครูยเนติบัณฑิตทำด้วยผ้าโปร่งสีขาวมีสำรดติดขอบรอบ ต้นแขน ปลายแขนสำรดใช้ตัวหนังสือขาวทาบแถบทองขนาดกว้าง ๑ ซม. ๓ แถบ ๕ มม. ๔ แถบ จนกระทั่งถึง ปี ๒๔๖๘ ซึ่งเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต จึงได้งดการพระราชทานเสื้อ ครูยเนติบัณฑิตให้แก่ผู้ที่สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตตั้งแต่นั้นมา

พ.ศ. ๒๔๕๗ – พ.ศ. ๒๔๗๙

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชปรารภเรื่องพระราชกำหนดเสื้อครุย พุทธศักราช ๒๔๕๗ ความว่า บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเสื้อครุย เป็นที่เชิดชูเกียรติยศแก่ผู้ที่สอบไล่ วิชากฎหมายและได้รับประกาศนียบัตรเป็นเนติบัณฑิต สมควรให้ผู้พิพากษาทุกชั้นที่เป็นเนติบัณฑิตมีโอกาส ใช้เสื้อครุยเป็นเกียรติยศให้ไพศาลยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้พิพากษาทุกชั้นที่เป็นเนติบัณฑิต ให้สวมเสื้อครุยเนติบัณฑิตในเวลาขึ้นบัลลังก์พิจารณาพิพากษาคดี และในเวลาแต่งเครื่องยศในงานที่เกี่ยวกับ คณะผู้พิพากษาหรือคณะเนติบัณฑิต ก็พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ผู้พิพากษาและข้าราชการอื่นที่เป็นเนติบัณฑิตสวมเสื้อครุยเนติบัณฑิตในโอกาสเช่นนั้นได้ เว้นแต่ถ้ามีหมายกำหนดการให้แต่งเต็มยศให้สวมเสื้อครุย จึงสวมเสื้อครุยตามบรรดาศักดิ์

ต่อมาในปี ๒๔๗๙ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ มีพระบรมราชโองการฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเสื้อครุยเนติบัณฑิต พุทธศักราช ๒๔๗๙ และได้ยกเลิกเสื้อครุยเนติบัณฑิตอย่างแบบไทยให้ใช้เสื้อครุยแบบใหม่ทำด้วยผ้าหรือเสิร์จสีดำ เย็บเป็นเสื้อครุยหลังจีบยาวเหนือข้อเท้าพอประมาณ (คล้ายเสื้อดำแบบเดิมสมัยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์) มีแถบพื้นขาวลายทองพาดบ่าซ้าย

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๙

สมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภามีสิทธิสวมเสื้อครุยเนติบัณฑิตในโอกาสอันควร แต่ห้ามมิให้สวมในเวลาที่เป็นจำเลยในคดีอาญาหรือคดีล้มละลายหรือเวลาเป็นพยานในศาล ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในปี ๒๕๓๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระบรมราชโองการฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเสื้อครุยข้าราชการตุลาการและตะโตะยุติธรรม พุทธศักราช ๒๕๓๔ โดยกำหนดให้มีเสื้อครุยข้าราชการตุลาการและตะโตะยุติธรรมขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงฐานะของข้าราชการตุลาการและตะโตะยุติธรรม เหตุผลที่ได้มีการตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น เกิดจากในอดีตได้มีการกำหนดให้ผู้พิพากษาหรือข้าราชการตุลาการทุกชั้นที่เป็นเนติบัณฑิตสวมเสื้อครุยเนติบัณฑิตในเวลาขึ้นบัลลังก์พิจารณาพิพากษาคดี แต่หาได้มีกฎหมายกำหนดให้มีเสื้อครุยข้าราชการตุลาการโดยเฉพาะ และกำหนดให้ข้าราชการตุลาการสวมเสื้อครุยดังกล่าวในเวลาขึ้นบัลลังก์พิจารณาพิพากษาคดีไม่ และโดยที่

ตะไต้ะยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีในพระปรมาภิไธย พระมหากษัตริย์ เช่นเดียวกับข้าราชการตุลาการ แต่ก็ยังไม่มีกฎหมายกำหนด ให้มีเสื้อครุยตะไต้ะยุติธรรม และกำหนดให้ ตะไต้ะยุติธรรมสวมเสื้อครุยดังกล่าว ในเวลาขึ้นบัลลังก์พิจารณาพิพากษาคดี สมควรกำหนดให้มีกฎหมาย กำหนดให้มีเสื้อครุยข้าราชการตุลาการและตะไต้ะยุติธรรม และกำหนดให้ข้าราชการตุลาการและ ตะไต้ะยุติธรรมสวมเสื้อครุยดังกล่าวในเวลาขึ้นบัลลังก์พิจารณาพิพากษาคดี จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

เสื้อครุยข้าราชการตุลาการ เป็นเสื้อครุยทำด้วยผ้าสีด้ายาวเหนือข้อเท้าประมาณ หลังจีบ ตัว เสื้อผ่าอกตลอดติดซิปมีแถบกำมะหยี่สีดากว้าง ๖.๕ เซนติเมตร ตลอดด้านหน้าทั้งสองข้าง และโอบรอบคอ แขนเสื้อจีบปลายบานยาวระดับศอก มีตราติดที่หน้าอกด้านซ้าย ลักษณะของตราเป็นโลหะวงกลมฉลุสีทอง มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒.๕ เซนติเมตร ด้านบนของตรามีตราคูญตั้งอยู่บนพานสองชั้นโดยมีฐานรองรับ ด้านล่าง ของตรามีครุฑจับนาคซ้อนทับอยู่บนฐานรองรับ ด้านซ้ายและขวาของตรามีลายดอกบัวตูม ด้านละ ๔ ดอก โอบล้อมด้านข้างของขอบวงกลม ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดตราศาลยุติธรรมในปัจจุบัน

เสื้อครุยตะไต้ะยุติธรรม มีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเสื้อครุยข้าราชการตุลาการ เว้นแต่ เสื้อเป็นสีน้ำเงินเข้ม และแถบกำมะหยี่เป็นสีม่วงน้ำเงิน

ข้าราชการตุลาการและตะไต้ะยุติธรรมอาจสวมเสื้อหรือใช้เสื้อครุยในงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการและ กระทรวงยุติธรรม หรือในโอกาสอันควรแต่มิให้สวมในเวลาที่เป็นคู่ความหรือเวลาที่เป็นพยานศาล

เล่ม ๕๓ หน้า ๘๘๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๕

พระราชบัญญัติ

เลือกยุเนติบัณฑิต พุทธศักราช ๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๗๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ หน้า ๘๘๗

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรเปลี่ยนแปลง
แบบเสื้อครุยเนติบัณฑิต เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
เสื้อครุยเนติบัณฑิต พุทธศักราช ๒๕๗๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
พุทธศักราช ๒๕๗๐ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดามทกกฎหมาย กฎ และข้อบังคับ
อื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่ง
ขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ เสื้อครุยเนติบัณฑิตให้ใช้แพรหรือผ้าหรือ
เชือกสีดำ เย็บเป็นเสื้อคลุมหลังจับ ขาวเหนือข้อท้าวพอ
ประมาณ มีแถบพื้นขาวลายทองพาดบ่าซ้าย

มาตรา ๕ สามัญสมาชิก สมาชิกพิเศษ และสมาชิก
กิตติมศักดิ์แห่งเนติบัณฑิตยสภา มีสิทธิสวมเสื้อครุย
เนติบัณฑิตในโอกาสอันควร แต่ห้ามมิให้สวมในเวลาที่เป็น

เล่ม ๕๓ หน้า ๘๘๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๔๗๕

จำเลยในคดีอาญาหรือคดีล้มละลายหรือเวลาเป็นพะยาน
ในศาล

มาตรา ๖ แบบเสื้อกรุยเนติบัณฑิตตามความในพระราช
บัญญัตินี้ให้เนติบัณฑิตยสภาจัดทำขึ้นไว้เป็นตัวอย่าง

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่
รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ
ออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราช
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี